

Az angol tőke rendkívül érzékenyen reagál a mexicói történésekre. Már 1937-ben a Coahuila tartományban levő Purcell Estate Compagny érdekeltség 55.000 hektár terjedelmű gyapotföld kisajátítása alkalmából is élénk vita fejlődött ki az angol alsóházban. Most pedig az angol olajkartell kimondotta a mexicói olaj bojkottját, remélve, hogy a szállító eszközökkel nem rendelkező Mexicó térdre kényszerül. A kartellen kívül álló Centralamer Ltd. azonban feajánlotta petróleumtankjait a mexicói kormánynak.¹ Az angoloknak és általában az olajtőkének a régbevált és annyszor alkalmazott fegyvere azonban még hátra van, s ez a polgárháború felélesztése.

Az olaj-konfliktus alakulása ma még kiszámíthatatlan, de úgy tűnik, hogy igen jelentős szakasza a mexicói nemzeti öntudatosodásnak, mely csak a termelő erők szabad kifejlesztésével teremtheti meg az ország felépítéséhez nélkülözhetetlen gazdasági alapot és csupán így lehet Mexicó valóban a mexicóiaké. (Lázár Vilmos)

* Japán felajánlotta, hogy 90.000 tonna olajért megépíti a Tehuantepecből Salina Cruz-ig futó olajvezetékét, mely a Japánba irányuló olajexport céljait szolgálná, feleslegessé téve a Panama csatorna igénybevételét. Mexicó kormánya az ajánlatot azzal utasította vissza, hogy támadó országnak nem ad nyersanyagot.

A FÖLD TULNÉPESEDÉSE. Az etnográfusok megállapításai szerint a föld népessége állandóan növekedik; az utolsó három évszázad folyamán majdnem megkétszereződött. Viszont még napjainkban is egyes országok (Kína) lakosságának számát csak hozzávetőleg tudjuk megállapítani és így érthető, ha a föld multbeli népességének számát ugyancsak feltevések alapján kb. 10-15 százalékos eltéréssel lehet megközelíteni.

Willcox és C. Sander etnográfusok számításai szerint a föld lakossága 1650-ben 1.171; 1900-ban 1.608 és 1933-ban 2.057 millió. A kimutatásból kiderül, hogy 1900-ig a növekedés állandó, 1900-tól a növekedési tempó csökkent. De ez nem jelenti az emberiség további gyarapodásának a megszűnését.

1750 tájáig Ázsia vezet a szaporaság tekintetében. Ma a világ demografiájának legjellemzőbb vonása: Európa népeinek nagyarányú növekedése. 1650-ben Ázsia és Afrika lakossága a föld népességének 80 százalékát tette, 1933-ra ez lényegesen módosult: Ázsia és Afrika ma a föld összlakosságának csak 61.5 százalékát teszi, míg Európa a 25.2 százalékát.

Az emberi nem e nagyarányú elszaporodása felveti a föld túlnépesedésének kérdését. A demográfusok véleményei az emberiség jövőbeli szaporodását illetően eltérőek. Ross pl. azt állítja, hogy az emberiség 50 éven belül megkétszereződik, Sander véleménye szerint 60, Knibbs szerint pedig csak 70 év múlva.

A NEMZETI SPANYOLORSZÁG POLITIKAI ERŐCSOPORTOSULÁSAI. A forradalom kitörése idején Franco táborában két politikai irányzat volt. Egyrészt a teljesen maradi csoportosulások, mint a karlisták, a spanyol megújulás csoportja, stb. vagyis a különböző árnyalatú monarchisták, akiket tradicionalistáknak neveznek általában. Programjuk valamely dinasztia trónrajuttatása, az egyház megerősítése és befolyásának visszaállítása. Ők képviselték a nagybirtok, a nemesség és egyház politikai érdekeit. Másrészt a *Falange Española de las J. O. N.*

S, ez az 1931-ben, a különböző egyetemek ifjuságából alakult nemzeti offenzív szervezet, melynek programja a nacionalista szindikátusokba tömörült munkássággal együtt a köztársaság elleni harc. Két évvel később José Antonio Primo de Rivera, a diktátor fia megalakította a *Falange Española* szervezetet a következő programmal: Korporációs rendszer, totális földreform és mindenekelőtt a munkások gazdasági és kulturális helyzetének megjavítása. Még ugyanabban az évben sikerült J. A. Primo de Riverának egyesíteni a két szervezetet, mely tulajdonképpen akkor kapta a Falange Española de las J. O. N. S. nevet. A falangisták, mint előbb nevezték őket, teljesen német mintára alakult s teljesen a nemzeti szocializmus befolyása alatt álló szervezet, katolikussellenes reakcióellenes és antiparlamentáris. Nacionalista szindikátusok alakítása és a „nacionalszindikalista“ korporációs állam megteremtése volt a legfőbb törekvésük. A falangisták nem támaszkodtak széles tömegekre, hanem a kispolgárság szűkebb, de katonailag szervezett rétegére s ismeretlen, hogy a nagypolgárság mennyiben nézte ezt jó szemmel akkor.

A felkelés kitörése után a két árnyalat — monarchisták és fasiszták — megpróbálkoztak egymástól függetlenül érvényesülni, ami gyakran okozott surlódásokat és konfliktusokat. J. A. Primo de Riverának Alicanteban történt kivégzése után Manuel *Hedilla* vette kezébe a falangisták vezetését. Új programja: erős tekintélyes, de ugyanakkor szociális Spanyolország. Sürgette a parasztság helyzetének azonnali rendezését, támadni kezdte a tradicionalistákat, akik „noha hazafias hangot használnak, tekintetüket szüntelenül a múlt felé fordítják.“ Ezek a surlódások gyakran Franco sajtójában is érezhetőek voltak. Kevéssel az egyetlen pártra vonatkozó törvényrendelet közzététele előtt a Pampelune-i *Arriba España* polemikusan állapította meg: „Az a vélemény, hogy a régi falangisták jók voltak s hogy a jelenlegiek legalább kétségesek, mert mértéktelen tömegszerzési vágyukban anélkül fogadnak maguk közé minden jelentkezőt, hogy előzőleg multja felől tudakolóztak volna.“

1937 április 20-án Franco aláírta a dekrétumot, mely szerint minden csoportosulás és szervezet egyetlen pártba a Falange Española Tradicionalista de las J. O. N. S.-ba olvadt be. Ennek az egyetlen pártnak programja magába foglalja a falangisták 26 pontját, de tartalmazza a tradicionalisták aspirációit is. Kiemeli a katolicizmus fölényét és biztosítja a monarchistákat, hogy „a szükség és a nép akaratának megfelelőleg egy évszázados rendszer visszaállításától, melynek Spanyolország egységét és történelmi nagyságát köszönheti, nem fognak elzárkózni.“

1937 augusztus 4-én Franco új törvényrendeletet adott ki, mely 50 pontban határozza meg a párt felépítését és az államban való szerepét. Az egyetlen párt megteremtése természetesen a belső ellentétek elrejtését célozta, melyek minthogy társadalmi okok és osztályérdekek idézték elő azokat, egyáltalán nem ültek el. Bármilyen legyen is a látszat, a propaganda és a frazeológia a monarchista-katolikus irányzat tulsulyra jutott ebben a pártban. Franco, az egyetlen párt vezére s összes bizalmi emberei kifejezett monarchisták. A katolikus irányzat és érvelés mind nagyobb térhez jut sajtóban és közéletben egyaránt, de nem ezek a legdöntőbb bizonyítékok. 1937 májusában, egy hónapra az egyetlen párt megteremtése után a régi Falange Española nagyszámú vezetőségét s magát Manuel Hedillát is elfogták, utóbbit Franco elleni összekövésével vádolva halálra is ítélték s csak Hitler közbenjárására kegyelmeztek meg neki.

A belső harc tovább folytatódik s valószínű, hogy végülis a gazdasági szükségességek áttörnek a demagógikus erőlködést.

Bizonyos tények, mint Hitler közbelépése Hedilla érdekében, azt mutatják, hogy két főirányzat: a forradalmisággal tetszelgő német és a monarchikus-katolikus olasz irányzat küzd egymással. (Sz. L.)

A VILÁG IDEGENEL. A nemzetközi Munkaügyi Iroda kiadásában újabb érdekes és tárgya következtében időszerű munka jelent meg az „idegenek“ eloszlásáról a világban. A kimutatások az 1910., 1920. és 1930. évek népszámlálásai alapján készültek. Bár az „idegenek“ fogalma alatt szinte minden országban mást értenek, ami meg is nehezítette az adatok feldolgozását, a tanulmány mégis alapos és pontos képet nyújt erről az újabb igen fontos kérdésről.

Az idegenek száma a világon: 1910-ben 33, 1920-ban 23, 1930-ban pedig 29 millió. Az idegenek földrészenkénti megoszlása szerint Amerikában 10.560.000; Ázsiában 8.380.000; Európában 6.250.000; Afrikában 2.950.000 és Ausztráliában 690.000 lakott.

A legtöbb idegen él az Egyesült-Államokban (6.300.000), a második helyen áll Argentína (2.800.000), a harmadik Franciaország (2 millió 750.000). Míg az angol, német és svájci statisztikák az idegenek számának fokozatos csökkenését mutatják, addig Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában a bevándorlók száma egyre emelkedik.

Érdekes még, hogy az európaiak jórészt kifelé gravitálnak (főleg Amerikába), a többi földrészek lakói ritkábban vándorolnak más kontinensekre.

Az idegenek nemek szerinti megoszlása igen eltérő. Olaszországot és Svájcot kivéve mindenütt a férfiak vannak nagyobb számban. Míg Európa összlakosságában 48 férfi esik 52 nőre, addig az idegenek között ez az arány fordított; 54 férfi szerepel 46 nővel szemben.

A FRANCIA GABONAHIVATAL. A Népfront egyetlen szerkezeti reformja a Gabonahivatal felállítása volt, melynek gyakorlati jelentősége is rendkívül nagy, külföld számára azonban elsősorban elvi horderővel bír. A Gabonahivatal az állam nagymértékű beavatkozását jelenti a gazdasági életbe s így újra kiélezte a liberálizmus és az étatizmus harcát.

A fejenkénti búzaliszt-fogyasztás Franciaországban a legnagyobb. A gabonatermés átlag évi 90 millió métermázsa, a bevetett terület 5 és fél millió hektár. A Gabonahivatalt a kistermelők megsegítésére állította fel az 1936 augusztus 15.-i törvénnyel a Népfront-kormány. Célja az volt, hogy a trösztök és a nagy-malmok garázdálkodásának véget vessen a gabonapiacra s hogy ezáltal kifizetődővé tegye a gabonatermelők munkáját.

Hogyan működik a Hivatal? A gabona árát a Hivatal központi tanácsa állapítja meg. Az ármegállapítás a termés nagyságától függ. Az 1911-12-13. évek átlagos árát megszorozzák az azóta végbement drágulás kitevőjével, ezeket az eladási árakat viszont úgy szabják meg, hogy azok fedezzék a termelési költségeket. A Hivatal tevékenysége, az ármegállapítás mellett a raktározás, az import és az export monopóliuma. A malmosok és pékek nem folytathatnak gabonakereskedelmet s nem raktározhatják fel az árút. Szerepük csak annyi, hogy a szövetkezetektől vagy kereskedőktől átvett gabonát feldolgozzák. Ezért a magánkereskedelem továbbra is fennáll a megyei bizottságok szigorú ellenőrzése mellett.

A Hivatalt 51 tagú tanács vezeti, közülök 29-et a mezőgazdasági kamarák és szövetkezetek nagygyűlése küld ki, ezek természetesen maguk is gabonatermelők. A többi tagok a fogyasztók, a malomipar, a gabona-